

פעילות הדרכה מדור לדור במשפחה

חלק א – פירוש משותף של השיר

- מתכנסים ביחד כל המשפחה וקוראים את השיר, נותנים זמן לנסות לפרש את השיר בנפרד ובמשותף
- למדריכה: זהו שיר.. אז כמובן אין פירוש אחד נכון וזה מעניין להיות סקרנים ולהקשיב לפרשניות השונות.
- כחלק מהפירוש המשותף אפשר לשאול – איזה תהליך עובר על נון במהלך השיר?
- רגע השיא בשיר מתואר כך: " הוא הבין כי נקרע לו הים" מה הכוונה לדעתכם? איזו תובנה משמעותית הייתה לנון ברגע הזה?
- למדריך: " **נקרע לו הים**" זה תיאור של רגע שבו האירועים ההיסטוריים הכלליים מתחברים עם הסיפור האישי שלי או עם מי שאני בוחרת להיות. אפשר שזה יהיה ממש באופן פיזי לדוגמא: בחירה לעלות לארץ, השתתפות במבצע צבאי וכו' ואפשר שזה יהיה באופן מתודי לדוגמא: חוויה משמעותית בתור חניך או מדריך במחנה העפלה, חוויה במסע לפולין וכו'

חלק ב – שיתוף בחוויות אישיות

- אמור – בהגדה נאמר בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצריים, כלומר לספר את הסיפור ולהרגיש שממש אנחנו בעצמנו היינו חלק מיציאת מצריים. שזה סיפור אישי שלנו.
- ספרו על רגע שבו – " **נקרע לכם הים**" .. רגע שבו הרגשתם שמה שקורה לכם בחיים שלכם, קשור באופן אמת לסיפור של העם שלכם, אולי אפילו החלטה שקיבלתם (לדוגמא: לעלות לארץ, להתגייס, להדריך בקו, להקים התיישבות וכו')

מה התפקיד של הדור הצעיר לאורך ההסטוריה? למה?

רבי

יוסי הגלילי אומר: מגן אמה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות? במצרים מה הוא אומר? ויאמרו החורטמים אל פרעה: אצבע אלהים הוא, ועל הים מה הוא אומר? ויבא ישראל את הים הגדלה אשר עשה ה' במצרים, ויבאו הים עם את ה', ויאמינו ביי ובמשה עבדו. כמה לקו באצבע? עשר מכות. אומר מעשה: במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות.

נון מלסף את ראש יהושע, וקוראי אלתרמן מלספים את ראשי ילדיהם, ומורישים להם מטען של חירות לאומית והבטחה אלוהית - לקחו של נון, נס העצמאות.

החירות תשיט לראשונה מזה אלפיים שנים במדינתם הריבונית בארץ-ישראל. הנס של נון הוא הנס של תש"ת. פשוטי ישראל דאו ונו בני דורו, הם החלוצים ושורדי השואה "דהיום" (1949). מועד פרסום השיר הוא חלק מהותי בו.

נתן אלתרמן כותב בפסח תשי"ט-1949 שיר על נון. נון הוא אביו של יהושע. נון היה אדם פשוט, עבד במצרים. אדם שסבל רבות בשעבודו. השיר של אלתרמן מתאר את התהליך שנון עובר ביציאה מהעבדות אל החירות. על גדת הים נון מלסף את ראש בנו הנער - יהושע - ובוכה. אותו נער יהושע כבר שייך לדור שדוחה את העבדות ונלחם על חירותו, דור שחזר להיסטוריה מן הגלות חסרת-הזמן במצרים. בשורותיו האחרונות של השיר זורח הירח, אשר האיר מעל נון, גם על אלתרמן וקוראיו, חוגגי חג

היציאה מעבדות לחירות נראתה בעיני רוב האנשים והנשים טרם הקמת המדינה כבלתי-אפשרית, מיותרת, לפעמים גם לא ראויה ולא נכונה. אך בארץ ישראל תשי"ט, דורש אלתרמן, ישל מעליו דור זה את אדישותו, עייפותו וקבלת הדין שלו.

וזכר את השוט באדם, ופצעו שהחרישו בלי אמר, צעקה נשאו יחד פתאם. הוא זכר המופתים שבארץ, הוא זכר את החשך-וְנֶגֶם, הוא זכר התהומות שפערו, הוא הבין כי נקדע לו הים - בידו השעורה כמו יעד את ראש בנו הוא החליק בעדנה. ויהושע וכן-נון עודו נער, עודו נער קטן בנדניע... בעמקי ספר-שמות התיפח איש זקן מפשוטי ישראל - והאיר אז אותו הירח, הדולק מעלינו הליל

נתן אלתרמן פסח תשי"ט

והדליקו שמים וארץ את מופתי לדתו של העם, ונתחו התהומות וסערו ולשנים נקדע הים - אכל גם את הים הקדוע, והמות משני עבריו, הוא עבר, עם סלו הקלוע, כדבר המוכן מאליו. והקרב לא נתן בו צמקמרת ולבו עוד עקש ומחשה: כך הגיעה אתו המסורת אל פסוקי יאז ישיר משה... אבל אז, עת גלגל כמו רעם שיר-החג באדיד על החוף - אז (גם נון לא ידע עוד מה-טעם...) בו השבר לבבו כי בא סוף... הוא זכר את הטיט והחמר,

נון בבקתה מתמוטטת מישו, עם אחיו בספדי אל חנו, התנודר לו אי-אז איש בגשו, איש-עברי פלמוני ושמו נון. בעמקי ספר-שמות - שם שקע הוא בין מברות רעמסס או פתם. ולמופתים נוראים לא חכה הוא כי אמר הוא: מופתים? מה פתאם? תחת שבת נוגש הקורע מעליו את עורו הצהב, דם הלך, הוא, אדיש ונגע, ולבו לא נשבר ממכאוב. ובאותה הליכת עצלתיים הוא נגש ואסף את כליו ביום צאת ישראל ממצרים... קאמור שם בספר העב

